

ת"פ 48485/02/18 - בית המכס ומע"מ ירושלים, מדור תביעות מס הכנסה תל אביב נגד אוריינט אקספרס בילדינג בע"מ, א.פ.א. (א.ש.) בע"מ, מוחמד אבו טיר, מוחמד אבו טיר

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 48485-02-18 בית המכס ומע"מ ירושלים ואח'
נ' אוריינט אקספרס בילדינג בע"מ ואח'
לפני כבוד השופט איתן כהן
בעניין: 1. בית המכס ומע"מ ירושלים
2. מדור תביעות מס הכנסה תל אביב

המאשימה

נגד

1. אוריינט אקספרס בילדינג בע"מ
2. א.פ.א. (א.ש.) בע"מ
3. מוחמד אבו טיר
4. מוחמד אבו טיר

הנאשמים

גזר דין

כללי

1. הנאשמים הורשעו על פי הודאתם ובמסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן המונה שמונה אישומים:

אישומים 1-2 בעבירות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: "**חוק המע"מ**").

אישומים 3-8 בעבירות לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "**פקודת מס הכנסה**" או "**הפקודה**").

תמצית האישומים המיוחסים לנאשמים:

נאשם 3 קיזז 167 חשבוניות פיקטיביות בשנים 2013-2015, שסכום המס הכלול בהן **₪ 3,000,000**.

נאשם 4 קיזז 120 חשבוניות פיקטיביות בשנים 2013-2014, שסכום המס הכלול בהן **₪ 2,742,488**.

נאשמים 1, 3, 4 לא הגישו במועד את הדוח השנתי של נאשמת 1 לשנת 2014.

נאשמים 2, 3 לא הגישו במועד את הדוח השנתי של נאשמת 2 לשנת 2015.

נאשם 3 לא הגיש במועד את הדוח השנתי האישי לשנים 2014-2017.

2. בהסדר הטיעון שנכרת בין הצדדים הוסכם על תיקון כתב האישום ועל כך שבנוגע לנאשם 3 יעודכן סכום המחדל לסך של 3,000,000 ₪. עוד הוסכם שהנאשמים 3 ו-4 יודו בכתב אישום מתוקן ויורשעו, וכן יודו גם בשם הנאשמות 1-2.

אשר לעונש הוסכם כלהלן:

בעניין נאשם 3 המאשימה תגביל את טיעוניה לעונש בן 44 חודשי מאסר;

בעניין נאשם 4 המאשימה תגביל את טיעוניה לעונש בן 40 חודשי מאסר;

ההגנה תטען באופן חופשי ביחס לשני הנאשמים.

עוד הוסכם שרכיבי הענישה הנלווים, דהיינו מאסר על תנאי, התחייבות וקנס יושארו לשיקול דעת בית המשפט.

כתב האישום המתוקן

3. על פי עובדות החלק הכללי של כתב האישום המתוקן:

נאשמת 1 היא חברה פרטית מוגבלת במניות שעסקה בין השנים 2013-2014 (להלן: "**התקופה הרלוונטית לאישום הראשון**") בענף עבודות בנייה, ומוגדרת "עוסק" כהגדרתו בסעיף 1 לחוק מע"מ.

נאשמת 2 היא חברה פרטית מוגבלת במניות שעסקה במהלך התקופה שבין חודש אוקטובר שנת 2014 ועד חודש נובמבר שנת 2015 (להלן: "**התקופה הרלוונטית לאישום השני והשלישי**") בענף הנדל"ן, ואף היא מוגדרת "עוסק".

נאשמים 3 ו-4 היו מנהליה הפעילים של נאשמת 1 בכל התקופה הרלוונטית לאישום הראשון: נאשם 4 היה רשום כבעל המניות של הנאשמת 1 במהלך כל תקופה זו, ודירקטור שלה החל מיום 07.09.2014; ונאשם 3 שימש כדירקטור של הנאשמת 1 בין חודש פברואר שנת 2009 ועד חודש אוקטובר שנת 2014.

נאשם 3 היה המנהל הפעיל, בעל המניות והדירקטור של הנאשמת 2 בכל התקופה הרלוונטית לאישום השני והשלישי.

בכל התקופות הרלוונטיות לכתב האישום היו הנאשמים חייבים לנהל פנקסי חשבונות ורשומות אחרות באופן

שנקבע בחוק מע"מ ובתקנות מס ערך מוסף (ניהול פנקסי חשבוניות) התשל"ו-1975.

על פי דיווחיה למע"מ עמד המחזור העסקי של הנאשמת 1 בשנת המס 2014 על סך 9,541,117 ₪.

נאשמים 1, 3 ו- 4 היו חייבים להגיש דוח בצירוף מאזן ודוח רווח והפסד מאושרים מטעם רואה חשבון על הכנסותיה של נאשמת 1, וזאת ע"פ הוראות סעיפים 117, 131 ו- 132 לפקודת מס הכנסה.

על פי דיווחיה למע"מ עמד המחזור העסקי של הנאשמת 2 בשנת המס 2015 על סך 6,870,547 ₪.

נאשמים 2 ו- 3 היו חייבים להגיש דוח בצירוף מאזן ודוח רווח והפסד מאושרים מטעם רואה חשבון על הכנסותיה של הנאשמת 2, וזאת ע"פ הוראות הסעיפים שלעיל.

נאשם 3 היה חייב להגיש לפקיד השומה דוח על הכנסותיו, ע"פ הוראות סעיפים 131 ו- 132 לפקודת מס הכנסה.

הגשת הדוחות במועד הקבוע בחוק ועל פי דרישות סעיף 131 לפקודת מס הכנסה, חיונית לצורך בחינת חבות המס של הנאשמים והוצאת שומת אמת.

4. אישום ראשון- נאשמים 1, 3, 4:

בתקופה הרלוונטית לאישום הראשון ניכו הנאשמים 3 ו- 4 בספריה של הנאשמת 1 מס תשומות בסך של 2,742,588 ₪ באמצעות 120 חשבוניות כוזבות שהוצאו על שמן של שש חברות: מסגריית קרגו מיגון ואחזקות בע"מ; טרגת טרייד אינוסטמנט בע"מ; קמחי ובניו חומרי בניין (2005) בע"מ; נס בכר בנייה בע"מ; דמירל חומרי בניין בע"מ; א. אלשמאלי הנדסת בניין בע"מ.

הנאשמים עשו כן בלי שסופקו להם בפועל השירותים או הטובין המפורטים בחשבוניות, ובמטרה להתחמק מתשלום מס.

רשימת החשבוניות הכוזבות שאותן ניכו נאשמים 1, 3 ו- 4 צורפה כנספח א' לכתב האישום.

הנאשמים עברו את העבירות המפורטות לעיל בנסיבות מחמירות הנובעות מסכום המס שמתשלמו התחמקו, העולה על כפל הסכום הקבוע כקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

5. אישום שני- נאשמים 2, 3:

בתקופה הרלוונטית לאישום השני ניכה נאשם 3 בספריה של נאשמת 2 מס תשומות בסך של **257,412 ₪** באמצעות 47 חשבוניות כוזבות שהוצאו על שם החברות הבאות: המספק לבנין ומסחר חיפה בע"מ; דמירל חומרי בנין בע"מ.

הנאשמים עשו כן מבלי שסופקו להם בפועל השירותים או הטובין המפורטים בחשבוניות, ובמטרה להתחמק מתשלום מס.

רשימת החשבוניות הכוזבות שאותן ניכו נאשמים 2-3 צורפו כנספח ב' לכתב האישום.

נאשמים 2-3 עברו את העבירות המפורטות לעיל בנסיבות מחמירות הנובעות מסכום המס שמתשלמו התחמקו, העולה על כפל הסכום הקבוע כקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

6. אישום שלישי- נאשמים 4,3,1:

הנאשמים, בלי סיבה מספקת, לא הגישו במועד לפקיד השומה דוח על הכנסותיה של נאשמת 1 לשנת המס 2014. מחזורה העסקי של הנאשמת 1 בשנת 2014 עמד על פי דיווחי הנאשמים למע"מ על סך של 9,541,117 ₪. בכך עברו הנאשמים עבירה של אי הגשת דוח במועד, ובכך פגעו ביכולתו של פקיד השומה לשום את הנאשמים שומת אמת במועד.

7. אישום רביעי- נאשמים 3,2:

הנאשמים, בלי סיבה מספקת, לא הגישו במועד לפקיד השומה דוח על הכנסותיה של נאשמת 2 לשנת המס 2015. מחזורה העסקי של הנאשמת 2 בשנת 2015 עמד על פי דיווחי הנאשמים למע"מ על סך של 6,870,547 ₪. בכך עברו הנאשמים עבירה של אי הגשת דוח במועד, ובכך פגעו ביכולתו של פקיד השומה לשום את הנאשמים שומת אמת במועד.

8. אישום חמישי, שישי, שביעי ושמיני- נאשם 3:

הנאשם 3, בלי סיבה מספקת, לא הגיש במועד לפקיד השומה את הדוח על הכנסותיו לשנות המס 2014-2017. בכך עבר ארבע עבירות של אי הגשת דוח במועד, ופגע ביכולתו של פקיד השומה לשום את הנאשם שומת אמת במועד.

עבירות מע"מ:

אישום ראשון:

נאשמים 4,3,1: ניכוי מס תשומות בלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 במטרה להתחמק מתשלום מס ובנסיבות מחמירות - 120 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) יחד עם סעיף 38 וסעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ.

הכנה, ניהול או מתן הרשאה לאחר להכין או לנהל פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ.

אישום שני:

נאשמים 2,3: ניכוי מס תשומות בלי שיש לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 במטרה להתחמק מתשלום מס ובנסיבות מחמירות - 47 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) יחד עם סעיף 38 וסעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ.

הכנה, ניהול או מתן הרשאה לאחר להכין או לנהל פנקסי חשבונות כוזבים או רשומות אחרות כוזבות, עבירה לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מע"מ.

עבירות מס הכנסה:

אישום שלישי:

נאשמים 1,3,4: אי הגשת דין וחשבון, עבירה על סעיף 216(4) לפקודת מס הכנסה, בקשר עם סעיף 117 לפקודה וסעיף 224א לפקודה.

אישום רביעי:

נאשמים 2,3: אי הגשת דין וחשבון, עבירה על סעיף 216(4) לפקודה, בקשר עם סעיף 117 לפקודה וסעיף 224א לפקודה.

אישומים חמישי, שישי, שביעי, שמיני:

נאשם 3: אי הגשת דין וחשבון, עבירה על סעיף 216(4) לפקודה (4 עבירות - אחת לכל אישום).

תסקירי שירות המבחן

9. תסקיר שירות המבחן בעניין נאשם 3 הוגש ביום 18.10.2020; תסקירו של נאשם 4 הוגש ביום 16.12.2020. כדי לשמור על צנעת הפרט של הנאשמים אפרט את עיקרי הדברים בלבד.

התסקירים סוקרים את הרקע האישי, המשפחתי, התעסוקתי של הנאשמים.

10. מהתסקיר בעניינו של הנאשם 3 עולה שהוא בן 52, נשוי לשתי נשים ואב לתשעה ילדים. בשנים האחרונות עבד כפועל אצל קבלני שיפוצים וכיום אינו עובד, לדבריו בשל מצב החירום עקב נגיף הקורונה. לנאשם 11 שנות לימוד. בגיל 20 החל לעבוד כשכיר בתחום הבנייה. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום ניהל חברת

בנייה כשותף יחד עם חברו.

הנאשם ללא הרשעות קודמות.

בהתייחסו לעבירות מסר שהוא ושותפו לעסק שכרו שירותי רואה חשבון לצורך טיפול בניהול מסמכים ותשלומים כיוון ששניהם אינם מבינים בניהול. לדבריו סמך על איש המקצוע ובטח בו באופן מלא. טען שפעל מתוך תמימות, ולא הבין כיצד נקלע לסיטואציה שבגינה הוא עומד לדין. הנאשם מסר שהוא רואה את עצמו כקורבן של אחרים ש"עבדו עליו". לאור עמדתו זו ותיאור שטחי ומצומצם אשר מתייחס לעבירות, התקשה שירות המבחן להבין את הרקע למעשיו.

לצד שלילת כוונה פלילית במעשיו, מסר הנאשם שבעקבות ההליך הפלילי החל להבין כיום שטעה בכך שלא למד את המהות והאחריות של ניהול עסק עצמאי. הנאשם הבין שלא הייתה מעורבת מספקת מצדו בניהול העסק בפועל והוא לא פיקח כנדרש על עבודתו של רואה החשבון ועל רישומיו.

כגורמי סיכון לעבריינות חוזרת, צוינו: קיום דפוס של ריצוי האחר ובפרט בני משפחה; נטייה להציג פסאדה חיובית כלפי חוץ כדי לטשטש דימוי עצמי פגוע; קיום תחושות של אי עמידה בציפיותיו של אביו ורצון להוכיח לו ולסובבים אותו את מסוגלותו להצלחה עסקית וכלכלית; ביצוע העבירות כמו גם נשיאת אישה שנייה במסגרת ניסיון בלתי מודע למלא חסכים רגשיים ולחזק את הערך העצמי.

כגורמי סיכוי לשיקום, צוינו: היעדר עבר פלילי; שאיפה לניהול אורח חיים תקין תוך ריכוז המאמצים בתחום התעסוקתי לשם פרנסת המשפחה; אפקט מחדד גבולות של ההליך המשפטי.

שירות המבחן התרשם שברקע לעבירות שולל הנאשם מודעות וכוונה פלילית תוך שהוא מטשטש את אחריותו להן; מטשטש את קיומם של מוקדים בעייתיים בהתנהלותו, ומגלה חוסר יכולת לגעת בעולמו הפנימי. בשל כל אלה סבר שירות המבחן שבשלב זה בחייו הנאשם נעדר בשלות להפיק תועלת מהתערבות טיפולית.

אשר להמלצה, ציין שירות המבחן שלצד אופי העבירות והיקפן, כמו גם הקושי לקבל אחריות מלאה על המימוש לו, הנאשם הוא מפרנס יחיד למשפחתו ועל כן הטלת מאסר בפועל עלולה להקשות על המציאות המשפחתית. **שירות המבחן המליץ לשקול אפשרות להטיל על הנאשם מאסר בעבודות שירות וקנס לצד ענישה הרתעתית, ולחלופין לקצר את תקופת מאסרו.**

11. מהתסקיר בעניינו של **הנאשם 4** עולה שהוא בן 42, נשוי ואב לארבעה. מגיל צעיר ובמשך שנים רבות עבד בצביעת בתים ובניית דקורציות מגבס. בשנים האחרונות שימש כקבלן לעבודות בניין ושיפוצים, ובמסגרת עבודתו זו היה מעורב בעבירות. לדבריו, על רקע ההליך המשפטי המתנהל בשנים האחרונות התקשה לשמור על יציבות בעבודה ומשפחתו נקלעה למצוקה כלכלית קשה מאוד. מצב קשה זה החריף על רקע משבר נגיף הקורונה.

לנאשם 7 שנות לימוד בלבד. למרות נסיבות חיים קשות שבצלן גדל שאותן לא אפרט כאן, הצליח הנאשם במהלך השנים לנהל אורח חיים תקין ללא מעורבות פלילית. הנאשם הופנה לשירות המבחן בשנת 2014 לאחר שנקבע שעבר עבירה של תקיפה, אולם התיק לא מופיע ברישום הפלילי העדכני.

בהתייחסו לעבירות טען שלא היו לו כוונות פליליות והוא פעל מתוך תמימות וחוסר הבנה מספקת למורכבות הסיטואציה הכלכלית והעסקית. לטענתו הגורמים המקצועיים שאת שירותיהם שכר, לא הנחו ולא הדריכו אותו כנדרש. לצד זאת, הבהיר שבעקבות ההליך המשפטי הוא מבין שטעה בכך שלא הבין מהי האחריות הכרוכה בניהול עסק עצמאי, לא היה מעורב באופן מספיק בניהול העסק בפועל, ולא פיקח די על עבודתם של האחראים על ניהול החשבונות.

כגורמי סיכוי לשיקום, צוינו: רמת אינטליגנציה בינונית ויכולת ביטוי מילולית תואמת ודפוסי תפיסה וחשיבה פשוטים וקונקרטיים; מערכת ערכים נורמטיבית בבסיסה; יכולות וכוחות תפקוד חיוניים; ורצון ושאיפות לניהול אורך תקין אשר באו לידי ביטוי במהלך השנים בהשקעת מאמצים רבים בעבודה תוך דאגה לפרנסת המשפחה וללא מעורבות באורח חיים שולי ועברייני. והכל, על אף שנסיבות חייו ונסיבותיו המשפחתיות היו קשות.

כגורמי סיכון לעבריינות חוזרת, צוינו: קשיים אישיוניים ורגשיים הנובעים מדימוי עצמי נמוך על רקע נסיבות משפחתיות קשות. שירות המבחן התרשם כי הישגים עסקיים וכספיים מרשימים, שימשו עבור הנאשם גורם מפצה ומשפר תחושת דימוי עצמי נמוך וביטחון עצמי ירוד, עד כדי טשטוש הגבולות הערכיים של מותר ואסור בתחום העסקי.

לאור כל האמור, **המליץ שירות המבחן להימנע מהטלת מאסר בין כותלי הכלא,** מאסר אשר יביא לפגיעה קשה בנאשם ובבני משפחתו התלויים בו למחייתם באופן מוחלט ובלעדי. **שירות המבחן המליץ במידת האפשר להמיר את תקופת המאסר לעבודות שירות ולחלופין לקצר את תקופת מאסרו.**

טיעוני הצדדים וראיות לעונש

12. תובע מע"מ עו"ד דביר גוטל ותובעת מס הכנסה עו"ד הילה זיגלר טענו במשותף לעונש. המאשימה עתרה לגזור על נאשם-3 עונש בן 44 חודשי מאסר בפועל ועל נאשם-4 עונש בן 40 חודשי מאסר בפועל; קנס בסך של 5% ועד 10% מגובה המחדל; מאסר מותנה, והתחייבות להימנע מלעבור עבירה. על נאשמות 1 ו-2 ביקשו לגזור קנס הצהרתי כיוון שהחברות אינן פעילות עוד.

אשר למתחם העונש ההולם, טענו שבעבירות לפי חוק מע"מ נע המתחם בין 30 ל-55 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי וקנס, ובעבירות לפי פקודת מס הכנסה יש לקבוע מתחם נפרד לכל עבירה. אשר למיקום הנאשמים בתוך המתחמים טענו שיש למקמם בחלקם האמצעי של המתחמים. לתמיכה בטיעוניהם הפנו לפסקי דין המשקפים לשיטתם את מדיניות הענישה במקרים דומים.

בטיעוניהם הדגישו שהנאשמים עברו את העבירות לאורך תקופה ממושכת. בנוגע לנאשם 3 עמדה התקופה על שלוש שנים ובנוגע לנאשם 4 עמדה התקופה על שנתיים. עוד טענו שהנאשמים פעלו באופן שיטתי ומתוכנן ממניעים של בצע כסף ועברו מספר רב של עבירות שחומרתן גבוהה. התובעים הפנו לערכים המוגנים שנפגעו

ולמידת הפגיעה בהם והדגישו את הצורך בהרתעת הרבים. עוד ציינו לחובת הנאשמים שאלה לא הסירו את מלוא סכום המחדלים והם אינם נוטלים אחריות על מעשיהם כפי שעולה מהתסקירים בעניינם.

בהתייחס לנימוקי הסדר הטיעון הבהירו שבבסיס הסדר הטיעון עומדים שיקולים שעניינם חיסכון בזמן שיפוטי יקר, היעדר הרשעות קודמות לנאשם 4, והיעדר הרשעות רלוונטיות לנאשם 3.

13. כראיות לעונש מטעם ההגנה העידו שתיים מבנותיהם של הנאשמים.

בתו של נאשם 3 העידה שאביה מפרנס יחיד במשפחה, וכי מאז שאינו עובד מצבם הכלכלי קשה מאוד. סיפרה שהיא עובדת כדי לסייע בפרנסת המשפחה אך שכרה נמוך ולא מספיק כל הצרכים.

בתו של נאשם 4 סיפרה שאביה משלם עבור לימודיה במכינה באוניברסיטה העברית, וכי לא תוכל להמשיך ללמוד ללא עזרתו. הדגישה שהאב מפרנס יחיד במשפחה ואין מי שיעזור בפרנסת המשפחה מלבדו.

14. ב"כ הנאשם עו"ד שמעון מור יוסף, עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן ולגבי שני הנאשמים להסתפק בעונש מאסר בדרך של עבודות שירות. בטיעונו הדגיש ששני הנאשמים מפרנסים יחידים למשפחותיהם ולענישה של מאסר בפועל בין כותלי הכלא תהיינה השלכות קשות מבחינתם ומבחינת בני משפחתם. הדגיש שהנאשמים ללא עבר פלילי, הודו והביעו חרטה על מעשיהם. הבהיר שהנאשמים לא שילמו את מלוא סכום המחלל מפתא מצבם הכלכלי הקשה. בהתייחסו לעבירות טען שהנאשמים לוו ברואה חשבון ונוצלו בידי אחרים.

דברי הנאשמים

15. הנאשמים ניצלו את זכותם למילה האחרונה.

נאשם-3 אמר: **"אני אבא לתשעה, אני מפרנס יחיד ואני מצטער על כל מה שהיה והטעות שהייתה לנו. המצב קשה מאוד. אני עובד כמה שאני יכול וקשה לעבוד בקורונה וגם לפני כן".** סיפר שאמו קשישה בת 87 והוא מסייע לה, וכי שניים מילדיו תינוקות. ציין את החובות הגדולים שצבר לעירייה, לחברת החשמל, ולתאגיד המים ומסר שמתנהלים נגדו הליכים במסגרת ההוצאה לפועל.

נאשם-4 אמר בין היתר: **"... חמש שנים אנחנו בעונש. אנחנו לא עובדים כמו שצריך, לא מתפרנסים ולמדנו לקח. אין לנו עבר מעבר לזה וטועים בחיים אז לומדים. אני מבקש מכבודו את העזרה שלך כי המצב באמת מאוד קשה. אנחנו בקושי חיים, בקושי עובדים... הרבה חובות נהיו השנה הזאת... בקושי מפרנסים ומביאים אוכל לבית...".**

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש הולם

16. בהתאם למבחן הקשר ההדוק שגובש בפסיקה (ע"פ 4910/13 ג'אבר נגד מדינת ישראל (29.10.2014)), החלטתי שיש לקבוע מתחם עונש הולם אחד לכל העבירות לפי חוק מע"מ לאחר שמצאתי שמדובר בעבירות דומות אשר נעברו בשנים עוקבות ועל רקע זה, ועל כן יש להשקיף עליהן כמסכת עבריינית אחת.

אשר לעבירות לפי פקודת מס הכנסה יש לקבוע לכל אחת מהן מתחם עונש הולם נפרד.

17. כידוע, העיקרון המנחה בקביעת העונש הוא **עיקרון ההלימה**, דהיינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש שיוטל עליו (להלן: "**העיקרון המנחה**").

בית המשפט מצווה לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה בהתאם לעיקרון המנחה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

18. במקרה דנא, **הערכים החברתיים המוגנים** שנפגעו כתוצאה מהעבירות הם אלה:

ערך ההגנה על הקופה הציבורית;

ערך ההגנה על חוסנו ועל בטחונו הכלכלי של הציבור;

ערך ההגנה על אמון הציבור ברשויות המדינה ובשלטון החוק;

ערך מניעת שיבוש יכולת הפיקוח של רשויות המס על פעילות הנישומים;

ערך מניעת פגיעה או הכבדה על יכולתן של רשויות המס לגבות מס אמת;

ערך מניעת פגיעה בשוויון בנטל תשלומי המס;

ערך מניעת פגיעה בתחרות החופשית במשק;

וערך ההגנה על חובת הציות לחוק בהיבטים של חבות המס.

על פי פסיקה עקבית של ביהמ"ש העליון, עבירות מס מגלות חומרה רבה וטענות ענישה מרתיעה. בהתייחסו לניכוי מס תשומות על בסיס חשבוניות פיקטיביות, אמר בית המשפט העליון ברע"פ 9004/18 **יצחקי נגד מדינת ישראל** (13.12.2018) כדברים הבאים:

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה

הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל (וראו: רע"פ 5823/09 באשתי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.8.2009); רע"פ 5308/18 ג'בארין נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 להחלטתי (18.7.2018)). יודגש כי מדיניות ענישה זו נהגה כבר בעת ביצוע העבירות על-ידי המבקשים, ועל כן לא מצאתי ממש בטענותיהם בעניין זה (וראו, למשל: ע"פ 2919/02 אלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (1.10.2002); ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (19.2.2004); רע"פ 3137/04 חג'ג' נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (18.4.2004))

דברים ברוח זו נאמרו גם ברע"פ 1717/14 ליזרוביץ נגד מדינת ישראל (30.03.2014) שם נוסחו הדברים כך:

"יש להתייחס בחומרה יתרה לעבירות המס, בשל הפגיעה באינטרסים חברתיים חשובים כתוצאה מביצוע עבירות אלו, היינו: פגיעה בקופת המדינה ובערך השוויון בין האזרחים הנדרשים לשלם מס אמת. חומרה זו הובילה לגישה, לפיה בעבירות המס יש ליתן משקל מכריע לאינטרס הציבורי, ובכלל זה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף אותו על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם"

(ועיין גם ברע"פ 977/13 אודיז נגד מדינת ישראל (20.02.2013)).

19. **מידת הפגיעה בערך המוגן** בעבירות לפי חוק מע"מ גבוהה, וזאת נוכח סכומי המס שניכו הנאשמים שעומד על 3,000,000 ₪ במקרה של נאשם 3, ועל 2,742,488 ₪ במקרה של נאשם 4; מספר העבירות הרב (175 עבירות לנאשם 3 ו-122 עבירות לנאשם 4); משך העבירות העומד על מספר שנים; השימוש שנעשה בחשבוניות פיקטיביות; השילוב בין עבירות ניכור מס תשומות לעבירות נוספות; והתכנון המוקדם והתחכום שהיו כרוכים בעבירות.

אשר לעבירות לפי פקודת מס הכנסה, מידת הפגיעה היא משמעותית בהתחשב בגובה המחזור העסקי הגבוה יחסית של שתי החברות - המחזור העסקי של הנאשמת 1 בשנת המס 2014 עמד על סך 9,541,117 ₪, והמחזור העסקי של הנאשמת 2 בשנת המס 2015 עמד על סך 6,870,547 ₪.

20. **מדיניות הענישה הנוהגת - באישומים לפי חוק מע"מ:**

בחינת פסקי דין בעבירות דומות מעלה שרכיבי הענישה הנוהגים עומדים על מאסר ממש, שלצדו מאסר מותנה וקנס אשר היקפו נגזר מסכום הכסף שנגזל מהקופה הציבורית. משך המאסר נע במנעד רחב שבין מספר חודשי מאסר בפועל ועד למספר שנות מאסר, והכול בהתאם להיקף הכספי של העבירות, כמות העבירות, השילוב שבין סוגי עבירות שונים, נסיבות המעשה, נסיבות העושה, הסרת המחדל או אי הסרתו, עברו הפלילי של הנאשם, שיקולי הרתעת היחיד והרבים וכיו"ב.

לצורך גיבוש מסקנותי אלה, עיינתי בפסקי הדין שלהלן:

רע"פ 3761/20 **עוקב נגד מדינת ישראל** (25.06.2020): בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם שהורשע ב-92 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס. הנאשם והחברה שבבעלותו ניכו מס תשומות בסכום כולל של ₪ 4,162,276 באמצעות חשבוניות פיקטיביות. בית משפט השלום דן את הנאשם ל-15 **חודשי מאסר בפועל**, מאסר על תנאיוקנס בסך ₪ 250,000. בית המשפט המחוזי הפחית את הקנס ל-₪ 50,000. בית משפט השלום קבע שמתחם העונש ההולם נע בין 36 ועד 60 חודשי מאסר בפועל, אולם אימץ את הסדר הטיעון שנכרת בין הצדדים שבו הוסכם שהמאשימה תעתור לעונש בן 18 חודשי מאסר בפועל ולאחר שהנאשם הסיר את מחדלו במלואו.

רע"פ 2485/20 **סייד נגד מדינת ישראל** (27.04.2020): בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם שהורשע ב-77 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות, לאורך שנתיים, באמצעות שימוש בחשבוניות פיקטיביות. סכום מס התשומות שניכה הנאשם עמד על סך ₪ 1,845,807. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורו של הנאשם באופן חלקי **והפחית את עונשו ל-12 חודשי מאסר בפועל** חלף 13 חודשים שגזר עליו בית משפט השלום לצד עונשים נלווים. בית משפט השלום קבע שמתחם העונש ההולם נע בין 12 ועד 24 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי קבע שהעונש שנגזר על הנאשם אינו חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת. עוד קבע שלא היה מקום להציב את עונשו של הנאשם מעל לרף התחתון במתחם בלי שניתנה לכך הנמקה ומשום שהמחדלים הוסרו במלואם.

רע"פ 555/19 **ברששת נגד מדינת ישראל** (04.02.2019): בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם שהורשע בניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך ₪ 1,411,646 אשר בחלק מהמקרים השתמש בחשבוניות פיקטיביות. נוסף על כך הורשע הנאשם בהגשת דוח ללא תשלום למע"מ כשסכום המס עמד על סך ₪ 2,400,000 ובאי הגשת דוח למס הכנסה. הנאשם הסיר את מחדליו באופן חלקי כך שנותר לו לשלם ₪ 2,500,000. בית המשפט המחוזי **החמיר בעונשו והעמידו על 10 חודשי מאסר בפועל** לצד עונשים נלווים חלף 6 חודשי מאסר בעבודות שירות שנגזרו עליו בבית משפט השלום.

רע"פ 9004/18 **יצחקי נגד מדינת ישראל** (31.12.2018): בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם תוך שציין שהעונש ההולם את המקרה הוא מאסר בפועל. הנאשם הורשע ב-55 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך ₪ 1,459,723. הנאשם הסיר את מחדליו. בית המשפט המחוזי **החמיר בעונשו והעמידו על 12 חודשי מאסר בפועל** לצד עונשים נלווים חלף

6 חודשי עבודות שירות שנגזרו עליו בבית משפט השלום. בית המשפט המחוזי קבע שמתחם העונש ההולם נע בין 12 ועד 36 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים.

רע"פ 5253/17 **אבו סרייה נגד מדינת ישראל** (16.04.2018): בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם לאחר שהורשע ב-21 עבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק מתשלום מס בסך **1,589,961 ₪**. זאת ללא שימוש בחשבוניות פיקטיביות. בית משפט השלום קבע מתחם עונש הולם שנע בין 10 ועד 30 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. הנאשם לא הסיר את מחדליו ונדון ל-**16 חודשי מאסר בפועל** לצד מאסר על תנאי וקנס בסך **60,000 ₪**.

רע"פ 8359/16 **ג'ראיש נגד מדינת ישראל** (22.11.2016): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם. הנאשם הורשע בניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין באמצעות חשבוניות פיקטיביות במטרה להתחמק מתשלום מס בסכום כולל של **1,500,000 ₪**. דינו של הנאשם נגזר ל-**12 חודשי מאסר בפועל** לצד עונשים נלווים ובין היתר **קנס בסך 50,000 ₪**. ביהמ"ש העליון התייחס לשיקולים שהנחו את ביהמ"ש המחוזי בערעור עת הפחית בחודשיים את תקופת המאסר בת 14 החודשים שנגזרה בבית משפט השלום, ובהם הסרת המחדל בסכום ניכר, שיהיו בהליכי האכיפה נגד מעורבים נוספים בפרשה, ומתחם העונש שעליו הוסכם בהסדר הטיעון.

רע"פ 3995/15 **זלבני נגד מדינת ישראל** (19.06.2015): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגיש נאשם שנידון ל-**28 חודשי מאסר בפועל** לצד עונשים נלווים. הנאשם הורשע בניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין במטרה להתחמק משתלום מס בסכום כולל של **1.3 מיליון ₪**. מתחם העונש ההולם שנקבע בערכאה הדיונית, נע בין **10 ועד 36 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם לא הסיר את מחדלו.

רע"פ 10170/08 **עיסא נגד מדינת ישראל** (02.03.2009): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור שהגיש נאשם שנידון ל-**4 שנות מאסר בפועל**, מאסר מותנה וקנס בסך **150,000 ₪** (הקנס במקור עמד על סך **250,000 ₪** והופחת בערעור). הנאשם הורשע בניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין באמצעות 57 חשבוניות פיקטיביות במטרה להתחמק מתשלום מס בסך כולל של **3,217,432 ₪**. מתחם העונש ההולם שנקבע בערכאה הדיונית נע בין שנתיים לחמש שנות מאסר בפועל. הנאשם לא הסיר את מחדלו.

עפ"ג (מח' י-ם) 21791-08-17 **מואמנה נגד מדינת ישראל** (21.03.2018): ביהמ"ש המחוזי דחה את ערעורו של נאשם שנידון ל-**3 שנות מאסר בפועל** לצד עונשים נלווים. הנאשם הורשע בניכוי מס תשומות באמצעות מאות חשבוניות פיקטיביות, בסכום כולל העולה על **3.5 מיליון ₪**. ביהמ"ש השלום קבע שמתחם העונש ההולם את המעשים נע בין שנתיים לארבע וחצי שנות מאסר בפועל. הנאשם לא הסיר מחדלו. לנאשם עבר פלילי מכביד.

21. מדיניות הענישה הנוהגת - באישומים לפי פקודת מס הכנסה:

בעפ"ג (מח' י-ם) 16283-03-18 **אבו נג'מה נגד מדינת ישראל** (03.10.2018) התייחס ביהמ"ש המחוזי עמוד 12

לסוגיית מדיניות הענישה ההולמת בעבירות של אי הגשת דוחות במועד למס הכנסה וקבע כדלקמן:

"העבירות של אי-הגשת דוחות במועד למס הכנסה, הן עבירות עוון שעונשן המרבי עומד על שנת מאסר. בגין עבירות אלו מוטלים עונשים שבין מאסר על תנאי לבין מספר חודשי מאסר בפועל".

פסק הדין הנ"ל אושרר במסגרת ערעור לביהמ"ש העליון (רע"פ 8100/18 אבו נג'מה נגד מדינת ישראל (15.11.2018)). בנסיבות התיק הורשע הנאשם בשילוב בין עבירות מס הכנסה לעבירות מע"מ. הנאשם הורשע ב-17 עבירות של ניכוי מס תשומות באמצעות חשבוניות פיקטיביות בסכום כולל בן ₪ 474,785, ובחמש עבירות של אי הגשת דוחות במועד למס הכנסה. בסופו של יום, הועמד עונשו על **14 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**. זאת לאחר שבית המשפט המחוזי הפחית את תקופת המאסר שנגזרה בבית משפט השלום אשר עמדה במקור על 18 חודשי מאסר בפועל.

בחנית הפסיקה מעלה שבעבירות אי הגשת דוחות, הוטלו במקרים דומים או קרובים מספר חודשי מאסר בפועל.

לצורך גיבוש מסקנתי זו, בחנתי את פסקי הדין שלהלן:

רע"פ 253/19 **ריכטר נגד מדינת ישראל** (20.01.2019): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור של נאשם שנידון לעונש בן **8 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**. הנאשם הורשע בחמש עבירות של אי הגשת דוח על הכנסותיו במועד. הנאשם לא הסיר מחדליו.

רע"פ 3120/14 **נעים נגד מדינת ישראל** (08.05.2014): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור של נאשם שנידון לעונש בן **9 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**, לאחר שהורשע בעשר עבירות של אי הגשת דוחות על הכנסותיו במועד. בפסק הדין צוין שגזר דינו של ביהמ"ש השלום העניק משקל משמעותי למצבו הרפואי הקשה של הנאשם. הנאשם לא הסיר מחדליו.

רע"פ 6095/06 **לוי נגד מדינת ישראל** (05.11.2006): ביהמ"ש העליון דחה בקשת רשות ערעור של נאשם שנידון לעונש בן **12 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**. הנאשם הורשע בארבע עבירות של אי הגשת דוח הכנסות במועד, ארבע עבירות של אחריות מנהלים ועבירה נוספת של אי קיום דרישה. בכלל השיקולים שנשקלו: אי הסרת המחדלים, עברו הפלילי של הנאשם, וטיב העבירות והיקפן.

22. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. **התכנון שקדם לביצוע העבירות**; העבירות נעברו במחזורי דיווח

שונים תוך נקיטה בפעולות אקטיביות של הכללת חשבוניות פיקטיביות בכרססת הנהלת

עמוד 13

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

החשבונות, ניכוי מס תשומות שלא כדין, ואי הגשת דוחות לרשויות המס. כך שלא מדובר במעידה אחת אלא בסדרת פעולות מתוכננות ומתמשכות שנועדו לגזול כספי ציבור.

ב. **חלקם היחסי של הנאשמים בביצוע העבירות;** בהיותם המנהלים הפעילים של החברות, נושאים הנאשמים באחריות לדיווחיהן. כיוון שמטרתו של מנהל החברה היא להשיא את רווחיה, הרי שניהול כספי של חברה הוא לב ליבו של תפקיד המנהל וקיוזו מס תשומות כמו גם הגשת דוחות לרשויות המס הם חלק מניהול זה. גם אם בחרו הנאשמים שלא לעסוק בניהול הכספי של החברות ולסמוך על אחרים שינהלו זאת בעבורם, האחריות מוטלת על שכמם. מכאן שהנאשמים הם שנושאים באחריות העיקרית לעבירות שנעברו.

ג. **הנזק שנגרם מביצוע העבירות;** כאמור קיזזו הנאשמים חשבונות פיקטיביות שסכום המס הכלול בהן עמד על 3 מיליון ₪ ולמעלה מ-2.7 מיליון ₪. סכומים אלה נגרעו ישירות מהקופה הציבורית ובכך יש כדי לפגוע הן ברשות והן באזרחים אשר כספים אלה נועדו עבורם. מדובר אפוא במעשים חמורים אשר חותרים תחת העקרונות של גביית מס אמת ואשר גרמו לנזק ישיר ועקיף לקופה הציבורית ולמערכת גביית המס.

ד. **הסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות;**

הנאשם 3 טען לפני שירות המבחן שפעל מתוך תמימות ולא הבין כיצד נקלע לסיטואציה שבגינה הוא עומד לדין. כיוון שהביע עמדה קורבנית, התקשה שירות המבחן להתחקות אחר הרקע למעשיו.

הנאשם 4 טען אף הוא טענות דומות ומסר לשירות המבחן שפעל מתוך תמימות וללא כל כוונה פלילית. עם זאת הודה שטעה בכך שלא היה מעורב די בניהול העסק ולא פיקח בצורה נאותה על ניהול החשבונות. שירות המבחן סבר שהצורך בהישגים עסקיים וכספיים מרשימים אשר שימשו עבורו כגורם מפצה, גרמו לטשטוש גבולות ערכיים של מותר ואסור בתחום העסקי.

23. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 י"ג), ולאחר שקלול מכלול הנסיבות והשיקולים הרלוונטיים, סבורני **שמתחם העונש ההולם בנוגע לעבירות לפי חוק מע"מ הוא כדלקמן:**

נאשם 3 בין 24 ועד 50 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר מותנה וקנס.

נאשם 4 בין 20 ועד 45 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה וקנס.

מתחם העונש ההולם בנוגע לעבירות לפי פקודת מס הכנסה, נע בין מאסר על תנאי ועד מספר חודשי

מאסר לצד מאסר על תנאי וקנס לכל עבירה של אי הגשת דוח למס הכנסה.

24. במקרה דנא, לא מצאתי שקיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מהמתחם, לחומרה או לקולה.

גזירת העונש המתאים לנאשמים

נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות

25. בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ולתת להן משקל, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

בהתאם לכך נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. הפגיעה של העונש בנאשמים ובמשפחתם; שני הנאשמים מפרנסים יחידים למשפחתם ומהראיות שהובאו לפניי ובכלל זה עדויות בנוניהם עולה שמצבם הכלכלי בכי רע. ברי שמאסר ממושך מאחורי סורג וברח יחמיר את מצבם הכלכלי הדחוק ממילא, יפגע פגיעה של ממש בבני משפחתם הסמוכים על שולחנם ויסיג לאחור את שיקומם הכלכלי. נוסף על כך יש להביא בחשבון את האפקט הקרימינולוגי של המאסר. דהיינו מאסר בכלל, ומאסר ממושך בפרט, מעודד נטייה לעבריינות ומגדיל את הסיכוי שהאסיר יעבור עבירות עם שחרורו.

ב. נטילת האחריות של הנאשמים על מעשיהם; הנאשמים הודו במיוחס להם וחסכו מזמנם של הצדדים העדים ובית המשפט. הנאשמים לא נטלו אחריות מלאה לפני שירות המבחן ותלו את האשמה באחרים. עם זאת משהודו הנאשם לפניי במסגרת הסדר הטיעון, אזקוף לזכותם את הודאתם ואת ההנחות הנגזרות ממנה - נטילת אחריות, חרטה, הפנמת הלקחים, וקבלה לעתיד.

ג. מאמצי הנאשמים לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה; ההתייחסות המקובלת להסרת המחדל היא כאל ביטוי של חרטה והטבת הנזק לציבור. ברם, שיקול זה אינו מבטל את שיקולי הענישה האחרים אלא יש בכוחו למתן מיתון מה את הענישה שתוטל על הנאשם. בהלכה הפסוקה נקבע שיש להתחשב בנאשמים אשר הסירו את מחדלם ופרעו את חובם לרשויות המס. עוד נקבע שהסרת המחדל היא גורם מקל אך לא מכריע שכן אין מדובר במעשה חסד שעשו הנאשמים אלא בפירעון של חוב שניתן היה לגבות מהם גם בדרכים אחרות (ע"פ 2407/05 מן נגד מדינת ישראל (11.07.2005)). הנאשמים לא הסירו את מחדליהם ועל כן לא יזכו להתחשבות מטעם זה בקביעת העונש המתאים בגדרי המתחם.

ד. **חלופ הזמן מעת ביצוע העבירות;** הנאשמים עברו את העבירות בשנים 2013-2015 כלומר חלפו כשמונה שנים מהעבירות המוקדמות וכשש שנים מהמאחרות. החקירה הסתיימה בשנת 2017 וכתב האישום הוגש בשנת 2018. מטבע הדברים נחשפות עבירות מס באיחור והחקירות בעניין מורכבות וממושכות, כך שחלופ הזמן בתיק זה אינו חריג ואינו נובע משיהוי פסול מצד המאשימה.

למרות זאת אתחשב בחלופ הזמן במובן זה שמאז שנעברו העבירות, לא חטאו הנאשמים בעבירות נוספות מכל סוג שהוא.

ה. **היעדר עבר פלילי;** לנאשם 4 אין הרשעות קודמות. לנאשם 3 הרשעה קודמת אחת שלא הוגשה לעיוני כיוון שגם המאשימה סברה שהיא אינה רלוונטית לעבירות שלפנינו ועל כן לא אתחשב בה.

שיקול הרתעת הרבים

26. העבירות שבהן עסקינן הן נפוצות וחמורות והפכו לחזון נפרץ במחוזותינו. עבירות אלה מאופיינות בשילוב שבין קלות ביצוע לקושי בגילוי ובאכיפתן. משכך, מצווה בית המשפט בפסיקותיו ליטול חלק מרכזי במיגורן בדרך של הטלת ענישה שיש בה כדי להרתיע את הרבים. לפיכך, מצאתי שיש צורך לתת מענה לשיקולים אלה ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

אזכיר בהקשר לפן ההרתעתי בעבירות כלכליות שבפסיקת בית המשפט העליון נקבע שהמסקנות שניתן להסיק **מדוח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים**, בראשות כב' השופט (בדימוס) דליה דורנר בנוגע לעבירות כלכליות הן מוגבלות. כידוע מצא דוח הועדה שאין בגזירת עונשי מאסר כדי להרתיע הרתעה של ממש, לא בהיבט של הרתעת הפרט ולא בהיבט של הרתעת הכלל.

בע"פ 1656/16 **דוידוביץ נגד מדינת ישראל** (20.03.2017) בפסק דין שעניינו עבירות על חוק ההגבלים העסקיים, ערך בית המשפט (כב' השופט י' דנציגר) הבחנה בין עבירות אינסטרומנטליות ורציונליות ובכלל אלה עבירות כלכליות, ובין עבירות אימפולסיביות הנעברות בלהט הרגע, וקבע שיעילותה של ההרתעה רבה יותר עת עסקינן בסוג הראשון.

ובלשון בית המשפט נוסחו הדברים כך:

" בטיעוניהם, מפנים המערערים לדו"ח "הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים" מנובמבר 2015 (להלן: דו"ח דורנר), המטיל ספק באשר לכך שהחמרה בענישה אכן מקדמת הרתעה [ראו: שם, בעמ' 3-2 ו-19]. עם זאת, יש לזכור כי על אף מסקנות דו"ח דורנר, סעיפים 40 ו-40א לחוק העונשין בעינם עומדים. אל לנו לאמץ את מסקנותיו של הדו"ח, כל עוד לא ראה המחוקק לנכון לשנות את

הוראות הסעיפים האמורים.

יתרה מכך, אף לגופו של עניין דומני כי ככל שבעבירות כלכליות עסקינן, המסקנות שיש להסיק מדו"ח דורנר מוגבלות. בדו"ח דורנר הובאו מספר הסברים לכך שחומרת העונש איננה משפיעה משמעותית על ההרתעה הכללית. בין היתר, צוין כי עבירות רבות מבוצעים על ידי עבריינים "הגדלים או מתפתחים בסביבה המקשה על קבלת החלטות מחושבת בצורה רציונלית"; כי במרבית המקרים ביצוע העבירה נעשה מתוך "פרץ אימפולסיביות, לחץ חברתי, ולעיתים אף תחת השפעת סמים ואלכוהול"; כי "כדי ששינויים בחומרת העונש ישפיעו על ההרתעה, על העבריינים הפוטנציאליים לדעת על השינויים", כאשר מחקרים מראים שעבריינים כלל אינם מודעים לחומרת העונשים הצפויים בגין עבירות שונות; וכי "עבריינים רבים מגיעים מרקע חברתי-כלכלי אשר במסגרתו עונש מאסר נתפס כאיום פחות חמור מאשר בחלקים אחרים בחברה, ולעיתים הוא אף נתפס כחלק אינטגרלי מאורח החיים בקרב קבוצות מסוימות" [ראו: שם, בעמ' 20].

נוכח האמור לעיל אודות המאפיינים הייחודיים של העבירות הכלכליות ושל עברייני "הצווארון הלבן" העוברים אותן, מסופקני אם יש להחיל בעניינן את מסקנות דו"ח דורנר באשר לחוסר יעילותה של ההרתעה. כאמור, עבירות כלכליות נעברות לרוב על ידי נאשמים רציונאליים המחשבים - במחשבה תחילה, שלא בלהט הרגע ושלא תחת השפעת סמים ואלכוהול - שכר עבירה כנגד הפסדה. מטעם זה, לא מופרך להניח כי עבריינים מסוג זה דווקא מודעים לחומרת העונש הצפוי להם היה ויבצעו את העבירה, יואשמו בביצועה ויורשעו בדין. לבסוף, מרבית עברייני "הצווארון הלבן" אינם מגיעים מרקע חברתי-כלכלי בו עונש מאסר נתפס כחלק "אינטגרלי" משגרת החיים. להיפך, יש להניח כי מדובר בעונש הזר לסביבה החברתית בה מצויים עבריינים אלו, שיש בו משום כתם או אות קלון על מצחם. שיקולים אלו יילקחו מן הסתם בחשבון על ידי מי ששוקלים לבצע עבירות דומות

לאור כל האמור, סבורני שיש סיכוי של ממש שהחמרה מסוימת בעונשם של הנאשמים תביא להרתעת אחרים. על כן החלטתי להחמיר קמעא בעונשם לצורך קידום אינטרס זה.

העונש המתאים - סיכום

27. משנתתי דעתי לכלל הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ולשיקול הרתעת הרבים ומתוך התחשבות מיוחדת בנסיבותיהם האישיות והמשפחתיות של הנאשמים, הגעתי לכלל מסקנה שיש למקם את הנאשמים **בשליש התחתון של מתחמי העונש הולם אך לא בתחתיתם**. דהיינו יש לגזור על הנאשמים מאסר ממושך בפועל לצד מאסר על תנאי וקנס שייגזר מהיקף העבירות.

28. בהתאם לסעיף 40(ב) לחוק העונשין החלטתי לגזור על הנאשמים עונש כולל.

29. בגזירת העונש הכולל הענקתי משקל עיקרי לעבירות לפי חוק מע"מ בשל חומרתן, כמותן, תדירותן, משכן, היקפן, והסכום שנגזל מהקופה הציבורית בגינן.

סוף דבר

30. לאחר ששקלתי את רכיבי הענישה השונים - סוגם, מידתם והשפעתם ההדדית, החלטתי לגזור על הנאשמים את העונשים כדלקמן:

נאשם 3:

א. **מאסר בן 30 חודשים.**

ב. **מאסר בן שמונה חודשים שאותו לא יישא הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים מהיום את אחת העבירות שבהן הורשע, ויורשע בה בתוך התקופה או לאחריה.**

ג. **קנס בסך ₪60,000 או 200 ימי מאסר תמורתו.** הקנס ישולם ב-20 תשלומים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם ביום 1 ביוני 2021. יתר התשלומים ישולמו בכל אחד בחודש ב-29 החודשים העוקבים.

נאשם 4:

א. **מאסר בן 25 חודשים.**

ב. **מאסר בן שישה חודשים שאותו לא יישא הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים מהיום עבירת מס מסוג פשע ויורשע בה בתוך התקופה או לאחריה.**

ג. **קנס בסך ₪50,000 או 165 ימי מאסר תמורתו.** הקנס ישולם ב-25 תשלומים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם ביום 1 ביוני 2021. יתר התשלומים ישולמו בכל אחד בחודש ב-24 החודשים העוקבים.

נאשמות 1 ו-2:

קנס בסך ₪100,000 כל אחת.

מזכירות בית המשפט תמציא את העתק גזר דין לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ו ניסן תשפ"א, 08 אפריל 2021, במעמד הצדדים.